

THIS DOCUMENT CONTAINS THE ORIGINAL ESTONIAN VERSION
FOLLOWED BY A GOOGLE ENGLISH TRANSLATION OF THE FULL
TEXT OF BILL 570 SE, THE “CHURCHES AND CONGREGATIONS ACT
AMENDMENT ACT,” WHICH WAS PASSED BY THE ESTONIAN
PARLIAMENT ON THE THIRD AND FINAL READING ON APRIL 9, 2025.

THE TEXT OF THE “CHURCHES AND CONGREGATIONS ACT,” AS IT
EXISTS PRIOR TO AMENDMENT, IS FOUND AT
<https://www.riigiteataja.ee/akt/105052022018>.

EELNÕU
Kolmas lugemine
09.04.2025

570 SE III

Kirikute ja koguduste seaduse muutmise seadus

Kirikute ja koguduste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

”(7) Kogudus võib kuuluda ühte kirikusse või koguduste liitu.”;

2) paragrahvi 3 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”§ 3. Usulise ühenduse põhitegevus ja tegevuspiirang”;

3) paragrahvi 3 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

”(2¹) Kirik, kogudus, koguduste liit ja klooster ei või oma tegevuses juhinduda välisriigis asuvast märkimisväärse mõjuga isikust või ühendusest või olla põhikirjaliselt, lepinguliselt, tegevuse aluseks olevate muude dokumentide alusel või majanduslikult seotud välisriigis asuva usulise ühenduse, vaimuliku keskuse, juhtorgani või vaimuliku juhiga, kui eespool nimetatud vaimulik keskus, juhtorgan, vaimulik juht, isik või ühendus kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale. Oht Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale võib muu hulgas esineda siis, kui eespool nimetatud vaimulik keskus, juhtorgan, vaimulik juht, isik või ühendus toetab või on toetanud sõjalist agressiooni või kutsunud üles sõjale, terrorikuriteole või muul viisil relvajõu õigusvastasele kasutamisele või vägivallale.”;

4) paragrahvi 4 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna ”mittetulundusühing” sõnadega ”või sihtasutus”;

5) paragrahvi 4 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

”(1¹) Usuühing ei või oma tegevuses juhinduda välisriigis asuvast märkimisväärse mõjuga isikust või ühendusest või olla põhikirjaliselt, lepinguliselt, tegevuse aluseks olevate muude dokumentide

alusel või majanduslikult seotud välisriigis asuva juhtorgani või ühendusega, kui eespool nimetatud juhtorgan, isik või ühendus kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale. Oht Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale võib muu hulgas esineda siis, kui eespool nimetatud juhtorgan, isik või ühendus toetab või on toetanud sõjalist agressiooni või kutsunud üles sõjale, terrorikuriteole või muul viisil relvajõu õigusvastasele kasutamisele või vägivallale.”;

6) paragrahvi 4 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Usuühing kantakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse mittetulundusühingute seaduse või sihtasutuste seadusega ettenähtud korras. Usuühingu põhikirja või kandeavaldusele lisatud asutamislepingu, asutamisoatsuse ja muu tegevust reguleeriva alusdokumendi või lepingu seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks pöördub Tartu Maakohtu registriosakond (edaspidi *registripidaja*) seisukoha saamiseks ministeeriumi poole, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud küsimused, ning vajaduse korral pikendab kandeavalduse läbivaatamise tähtaega kuni kolme kuuni. Vajaduse korral kaasab ministeerium seisukoha koostamisse eksperte.”;

7) paragrahvi 5 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

8) paragrahvi 6 lõikes 2 asendatakse sõnad ”Kiriku, koguduse ja koguduste liidu” sõnadega ”Usulise ühenduse”;

9) paragrahvi 7 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”Usulise ühenduse nimi peab olema kirjutatud ladina tähtedega ja sisaldama sõna ”kirik”, ”kogudus” või ”klooster” või sõnu ”koguduste liit” ning selgelt erinema teistest mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidiliste isikute nimedest ega või olla eksitav tegevuse eesmärgi, ulatuse ega õigusliku vormi osas ega näida teisi usulisi ühendusi nende tahet omamata usutunnistusest ühendavana.”;

10) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

”(1¹) Koguduste liidu nimes võib sisalduda registrisse kantud kiriku nimi, kui see võimalus tuleneb kiriku põhikirjast või koguduste liidu ja kiriku vahel sõlmitud lepingust.”;

11) paragrahvi 7 lõiget 3 täiendatakse pärast sõna ”võib” sõnaga ”tsiviilkohtumenetluses”;

12) paragrahvi 12 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

”(1¹) Usulise ühenduse põhikirjas võib ette näha erisusi mittetulundusühingute seaduses liikmete ja juhtimise kohta sätestatust, kui need tulenevad usulise ühenduse ajalooliselt väljakujunenud õpetusest ja struktuurist ning erisused on kooskõlas käesoleva seaduse § 3 lõikes 2¹ sätestatuga.

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetega seotud otsuse tegemise või otsuse tegemisel osalemise õigust ei või põhikirjaga anda välisriigis asuvale juhtorganile, vaimulikule keskusele, vaimulikule juhile ega ühendusele, kes kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale. Oht Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale esineb muu hulgas siis, kui eespool nimetatud juhtorgan, vaimulik keskus, vaimulik juht või ühendus toetab või on toetanud sõjalist agressiooni või kutsunud üles sõjale, terrorikuriteole või muul viisil relvajõu õigusvastasele kasutamisele või vägivallale.”;

13) paragrahvi 14 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Usulise ühenduse asutamislepingu, põhikirja või selle muudatuste seaduses sätestatud nõuetele vastavuse või juhatuse liikme suhtes, kes ei ole Eesti Vabariigi kodanik, käesoleva seaduse § 23 lõikes 2¹ sätestatud takistuste puudumise kindlakstegemiseks pöördub registripidaja seisukoha saamiseks ministeeriumi poole, kelle valitsemisalas on usuliste ühendustega seotud küsimused, ning vajaduse korral pikendab kandeavalduse läbivaatamise tähtaega kuni kolme kuuni. Vajaduse korral kaasab ministeerium seisukoha koostamisse eksperte.”;

14) paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

”(1¹) Registripidaja päringule usulise ühenduse juhatuse liikme suhtes käesoleva seaduse § 23 lõikes 2¹ sätestatud takistuste puudumise kohta vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ministeerium kolme tööpäeva jooksul päringu saamisest arvates.”;

15) paragrahvi 14 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”2) usulise ühenduse tegevus kujutab ohtu riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale või kahjustab tervist, kõlblust või teiste inimeste õigusi ja vabadusi.”;

16) paragrahvi 15 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

”(5) Registrisse kantud andmete muutmise avalduse läbivaatamisel kohaldab registripidaja käesoleva seaduse §-s 14 sätestatut.”;

17) paragrahvi 17 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

18) paragrahvi 20 lõikes 2 asendatakse sõnad ”töö- ja elamisluba” sõnadega ”elamisluba või viisat”;

19) paragrahvi 20 täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

”(3) Usulise ühenduse vaimulik ei saa olla isik:

1) kellele on viimase kümne aasta jooksul keeldutud elamisloa andmisest või kelle elamisloa pikendamisest on keeldutud või kelle elamisluba on kehtetuks tunnistatud alusel, et isik kujutab või võib kujutada ohtu riigi julgeolekule;

2) kellele on viimase viie aasta jooksul keeldutud viisa andmisest või kelle viisa pikendamisest on keeldutud või kelle viisa on kehtetuks tunnistatud või tühistatud alusel, et isik kujutab või võib kujutada ohtu riigi julgeolekule.

(4) Usulise ühenduse juhi või vaimuliku ametinimetuse peab olema kirjutatud ladina tähtedega ja see ei või olla eksitav tegevuse eesmärgi ega ulatuse osas. Usuline ühendus, kelle huve on kahjustatud juhi või vaimuliku ametinimetuse õigustamatu kasutamisega, võib tsiviilkohtumenetluses nõuda selle õigustamatu kasutamise lõpetamist, samuti tekitatud kahju hüvitamist.”;

20) paragrahvi 21 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna ”võib” sõnaga ”tsiviilkohtumenetluses”;

21) paragrahvi 23 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

”(2¹) Juhatuse liige ei saa olla isik:

1) kellele on viimase kümne aasta jooksul keeldutud elamisloa andmisest või kelle elamisloa pikendamisest on keeldutud või kelle elamisluba on kehtetuks tunnistatud alusel, et isik kujutab või võib kujutada ohtu riigi julgeolekule;

2) kellele on viimase viie aasta jooksul keeldutud viisa andmisest või kelle viisa pikendamisest on keeldutud või kelle viisa on kehtetuks tunnistatud või tühistatud alusel, et isik kujutab või võib kujutada ohtu riigi julgeolekule.”;

22) seadust täiendatakse §-ga 31² järgmises sõnastuses:

”§ 31². Käesoleva seaduse § 3 lõike 2¹, § 4 lõike 1¹, § 12 lõike 1² ja § 23 lõike 2¹ rakendamine

(1) Usuline ühendus või usuühing, mille põhikiri, juhatuse koosseis või tegevus ei ole vastavuses käesoleva seaduse § 3 lõikes 2¹, § 4 lõikes 1¹, § 12 lõikes 1² või § 23 lõikes 2¹ sätestatud nõuetega, peab oma põhikirja, juhatuse koosseisu ja tegevuse viima eespool nimetatud nõuetega vastavusse ning esitama avalduse muudatuste mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kandmiseks kahe kuu jooksul nimetatud sätete jõustumisest arvates.

(2) Registripidaja ei käsita käesoleva paragrahvi lõikest 1 tulenevalt esitatud kandeavalduse lahendamisel kande tegemist takistava puudusena usulise ühenduse või usuühingu registrisse kantud põhikirja rakendamata jätmist selles osas, mis nõuab käesoleva seaduse § 3 lõikes 2¹, § 4 lõikes 1¹, § 12 lõikes 1² või § 23 lõikes 2¹ nimetatud isiku või juhtorgani osalemist otsuse vastuvõtmises, heakskiitmises või kinnitamises.

(3) Registripidaja ei käsita kirikusse kuuluva koguduse või kloostri või koguduste liitu kuuluva koguduse kandeavalduse lahendamisel kande tegemist takistava puudusena käesoleva seaduse § 15 lõike 2 järgimata jätmist, samuti käesolevas lõikes eespool nimetatud koguduse või kloostri põhikirja rakendamata jätmist selles osas, mis nõuab kiriku või koguduste liidu juhtorgani osalemist otsuse vastuvõtmises, heakskiitmises või kinnitamises, kui:

1) kandeavalduse esitanud kogudus või klooster kuulub kirikusse või koguduste liitu, mille põhikiri, juhatuse koosseis või tegevus ei ole vastavuses käesoleva seaduse § 3 lõike 2¹, § 4 lõike 1¹, § 12 lõike 1² või § 23 lõike 2¹ nõuetega, või

2) on jõustunud kohtuotsus selle kiriku või koguduste liidu sundlõpetamise kohta käesoleva seaduse § 16 lõikes 3 nimetatud alusel.”.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2025

Esitab õiguskomisjon kolmandale lugemisele 26.03.2025.

Komisjoni ettepanek on viia läbi eelnõu lõpphääletus.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on nõutav Riigikogu koosseisu häälteenamus.

(kinnitatud digitaalselt)
Andre Hanimägi
Õiguskomisjoni esimees

570 SE III

Churches and Congregations Act Amendment Act

The following amendments are made to the **Churches and Congregations Act**:

1) Section 2 is supplemented with subsection 7 as follows:

“(7) A congregation may belong to one church or a union of congregations.”;

2) The title of Section 3 is amended and worded as follows:

“§ 3. Main activities and restrictions on activities of a religious association”;

3) Section 3 is supplemented with subsection 2¹ in the following wording:

“(2¹) A church, congregation, union of congregations and monastery may not be guided in their activities by a person or association with significant influence located in a foreign country or be affiliated with a religious association, spiritual centre, governing body or spiritual leader located in a foreign country, by statute, contract, other documents on the basis of which the activities are based, or economically, if the aforementioned spiritual centre, governing body, spiritual leader, person or association poses a threat to the security of the Estonian state or to the constitutional or public order. A threat to the security of the Estonian state or to the constitutional or public order may, among other things, occur if the aforementioned spiritual centre, governing body, spiritual leader, person or association supports or has supported military aggression or has called for war, a terrorist offence or otherwise unlawful use of armed force or violence.”;

4) Section 4 subsection 1 is supplemented with the words “or foundation” after the word “non-profit association”;

5) Section 4 is supplemented by subsection 1¹ in the following wording:

“(1¹) A religious association may not be guided in its activities by a person or association with significant influence located in a foreign country or be affiliated with a governing body or association located in a foreign country, by statute, contract, other documents on the basis of which the activities are based, or economically, if the aforementioned governing body, person or association poses a threat to the security of the Estonian state or to constitutional or public order. A threat to the security of the Estonian state or to constitutional or public order may, among other things, occur if the aforementioned governing body, person or association supports or has supported military aggression or has incited war, a terrorist crime or otherwise unlawful use of armed force or violence.”;

6) Section 4, subsection 2 is amended and worded as follows:

“(2) A religious association shall be entered in the register of non-profit associations and foundations in accordance with the procedure prescribed by the Non-profit Associations Act or

the Foundations Act. In order to determine the compliance of the articles of association of a religious association or the memorandum of association, the decision of incorporation and other basic documents regulating its activities attached to the entry application or the requirements provided for in the Contracts Act, the Registry Department of Tartu County Court (hereinafter *the Registrar*) shall contact the ministry in whose area of government issues related to religious associations are located for an opinion, and, if necessary, shall extend the term for reviewing the entry application by up to three months. If necessary, the ministry shall involve experts in preparing the opinion.”;

7) Section 5, subsection 2 is repealed;

8) In Section 6, subsection 2, the words “Church, congregation and congregational union” are replaced by the words “Religious association”;

9) the first sentence of section 7, subsection 1 is amended and worded as follows:

"The name of a religious association must be written in Latin letters and contain the word "church", "congregation" or "monastery" or the words "union of churches" and clearly differ from the names of other legal persons entered in the register of non-profit associations and foundations and may not be misleading in terms of the purpose, scope or legal form of the activity and may not appear to unite other religious associations on the basis of their religious confession without their consent.";

10) section 7 is supplemented with subsection 1¹ in the following wording:

"(1¹) The name of a union of churches may include the name of a church entered in the register if this possibility arises from the statutes of the church or from an agreement concluded between the union of churches and the church.";

11) section 7, subsection 3 is supplemented after the word "may" with the word "in civil court proceedings";

12) Section 12 is supplemented with subsections 1¹ and 2¹ in the following wording:

(1¹) The statutes of a religious association may provide for exceptions to the provisions of the Non-Profit Associations Act regarding members and management, if they arise from the historically established doctrine and structure of the religious association and the exceptions are in accordance with the provisions of §3 (2¹) of this Act.

(1²) The statutes may not grant the right to make a decision or participate in making a decision related to the data specified in subsection 1 of this section to a governing body, a religious centre, a religious leader or an association located in a foreign country that poses a threat to the security of the Estonian state or to the constitutional or public order. A threat to the security of the Estonian state or to the constitutional or public order exists, among other things, if the aforementioned governing body, religious centre, religious leader or association supports or has supported military aggression or has called for war, a terrorist crime or otherwise unlawful use of armed force or violence.”;

13) Section 14, subsection 1 is amended and worded as follows:

(1) In order to determine the compliance of the founding agreement, statutes or amendments to the law of a religious association with the requirements provided for in the Act or the absence of obstacles provided for in subsection 2¹ of § 23 of this Act with respect to a member of the board who is not a citizen of the Republic of Estonia, the registrar shall contact the ministry in whose area of government issues related to religious associations are located for an opinion and, if necessary, extend the term for reviewing the application for registration to up to three months. If necessary, the ministry shall involve experts in preparing the opinion.”;

14) Section 14 is supplemented by subsection 1¹ in the following wording:

“(1¹) The ministry specified in subsection 1 of this section shall respond to the registrar's inquiry regarding the absence of obstacles provided for in subsection 2¹ of section 23 of this Act regarding a member of the board of a religious association within three working days of receiving the inquiry.”;

15) Section 14, subsection 2, clause 2 is amended and worded as follows:

“2) the activities of a religious association pose a threat to national security or constitutional or public order or harm health, morals or the rights and freedoms of other people.”;

16) Section 15 is supplemented by subsection 5 in the following wording:

“(5) When reviewing an application for amendment of data entered in the register, the registrar shall apply the provisions of §-s 14 of this Act.”;

17) Section 17, subsection 3 is repealed;

18) in section 20, subsection 2, the words "work and residence permit" shall be replaced by the words "residence permit or visa";

19) Section 20 is supplemented with subsections 3 and 4 in the following wording:

“(3) A person may not be a clergyman of a religious community:

1) who has been refused a residence permit within the last ten years or whose residence permit has been refused to be extended or whose residence permit has been revoked on the grounds that the person poses or may pose a threat to national security;

2) who has been refused a visa within the last five years or whose visa has been refused to be extended or whose visa has been revoked or revoked on the grounds that the person poses or may pose a threat to national security.

(4) The title of the leader or clergyman of a religious community must be written in Latin letters and must not be misleading as to the purpose or scope of the activity. A religious community whose interests have been harmed by the unjustified use of the title of leader or clergyman may, in civil court proceedings, demand the cessation of such unjustified use, as well as compensation for the damage caused.”;

20) Section 21, subsection 2 shall be supplemented after the word “may” with the word “in civil court proceedings”;

21) Section 23 shall be supplemented with subsection 2¹ in the following wording:

“(2¹) A person may not be a member of the management board:

1) who has been refused a residence permit within the last ten years or whose residence permit has been refused to be extended or whose residence permit has been revoked on the grounds that the person poses or may pose a threat to national security;

2) who has been refused a visa within the last five years or whose visa has been refused to be extended or whose visa has been revoked or revoked on the grounds that the person poses or may pose a threat to national security.”;)

22) The Act is supplemented with § 31² in the following wording:

“§31². Implementation of § 3 subsection 2¹, § 4 subsection 1¹, § 12 subsection 1² and § 23 subsection 2¹ of this Act

(1) A religious association or religious society whose statutes, composition of the board or activities do not comply with the requirements provided for in § 3 subsection 2¹, § 4 subsection 1¹, § 12 subsection 1² or § 23 subsection 2¹ of this Act must bring its statutes, composition of the board and activities into compliance with the above-mentioned requirements and submit an application for entry of the changes in the register of non-profit associations and foundations within two months from the entry into force of the said provisions.

(2) When resolving an application for entry submitted pursuant to subsection 1 of this section, the registrar shall not consider the failure to implement the statutes of a religious association or religious association entered in the register in that part which requires the participation of a person or management body specified in § 3 subsection 2¹, § 4 subsection 1¹, § 12 subsection 1² or § 23 subsection 2¹ of this Act in the adoption, approval or confirmation of the decision as a deficiency preventing the entry.

(3) When resolving an application for entry by a congregation or monastery belonging to a church or a congregation belonging to an association of congregations, the registrar shall not consider failure to comply with § 15 subsection 2 of this Act as a deficiency preventing entry, as well as failure to implement the statutes of the congregation or monastery referred to above in this subsection in that part which requires the participation of the governing body of the church or association of congregations in the adoption, approval or confirmation of the decision, if:

1) the congregation or monastery that submitted the application for entry belongs to a church or association of congregations, the statutes, composition of the board or activities of which do not comply with the requirements of § 3 subsection 2¹, § 4 subsection 1¹, § 12 subsection 1² or § 23 subsection 2¹ of this Act, or

2) a court judgment has entered into force on the compulsory dissolution of that church or association of congregations on the basis specified in § 16 subsection 3 of this Act.”.